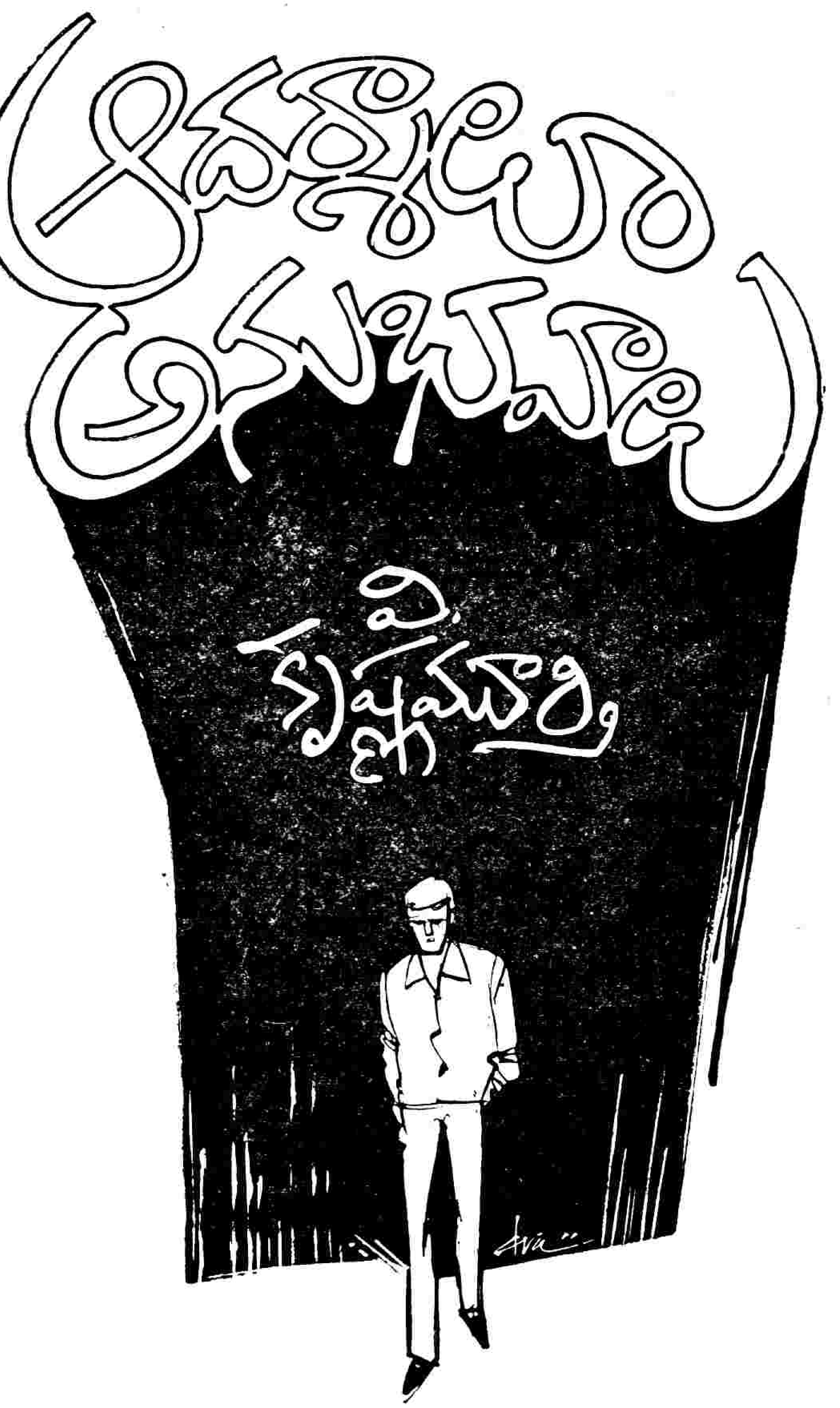

వెలుగుతున్న మంగళహారతి కర్పూర హారతి పళ్ళెం చేతపట్టుకొని పూజారి
కాంతిలో గర్భగుడిలోని మూల వెలుపలికి వచ్చాడు. ఆడవాళ్ళొకవైపు,
విగ్రహం స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. మగవాళ్ళొకవైపు వరుసగా నిలిచి

"పాపులమైన మేము నీ దర్శనం చేసుకొన్నందుకు క్షమించు స్వామీ!" అన్నట్లుగా లెంపలు వేసుకొని దణ్ణం పెడుతున్నారు.

పళ్లెంలో చిల్లర ఉంచి హారతిని కళ్ళకు అద్దుకున్నాడు దివాకర్. అతని చూపు ఎదుటి వరుసలో ఉన్న సుజాత మీద పడింది. దేవుడంటే నమ్మకంలేని సుజాతలో కలిగిన మార్పును గమనించి తృప్తిగా లోలోపలే నవ్వుకున్నాడు. దేవుడు లేడని కొద్ది రోజులక్రితమే తనతో వాదించిన సుజాత నేడు గుడిలో అర్చన చేయిస్తోంది. ఆమె కట్టూ, బొట్టూ పూర్తిగా మారిపోయాయి. వారం వారం ఉపవాసం ఉంటోంది. అలవాట్ల స్వేచ్ఛతో నిర్లక్ష్యం చేయబడుతూ వచ్చిన ఆమె వయసు పొంగులు ఈనాడు మారిన సంస్కారపు తెరల చాటునుండి కవ్విస్తూ తొంగి చూస్తున్నాయి.

సుజాత దృష్టి దివాకర్‌పైన ప్రసరించింది. హారతిని కళ్ళ కద్దుకుంటూ తన గుండెలో దైవంగా వెలిసిన దివాకర్‌కు జోహారు లర్పిస్తున్నట్లు అతనివైపు క్రీగంట చూసింది. నిజంగా దివాకర్‌లాంటి ఆదర్శ యువకుడు ఊరి కొక్కడుంటే ఇక ఎవ్వరికీ ఎలాంటి కష్టాలు రావేమో! ఎదుటి మనిషిలో మండుతున్న సమస్యల వేడిమికి అతని మనసులోని వెన్న ఇట్టే కరిగిపోతుంది. దారీ, తెన్నూ కనబడక చిక్కు సమస్యల చీకట్లలో - గుడ్డివారై తడబడేవారికి అండగా నిలిచి ఆదుకుంటాడు. తన తండ్రికి ఒక్కగా నొక్క కొడుకు కావటంచేతనూ, తండ్రి ధనవంతుడు కావడంవల్లనూ, తన కొడుకు దర్జాగా ఉండాలని ఆయన అనుకోవడంవల్లనూ అడిగిన వెంటనే తండ్రివద్దనుండి తంతి మనియార్డర్‌ద్వారా డబ్బు వస్తుంది. కాని అలా వచ్చిన డబ్బును నలుగురికీ సాయపడేలా ఖర్చుచేసేవాడు దివాకర్. ఎక్కడైనాసరే అన్యాయం జరుగుతుంటే సహించక ఎంతకైనా తెగించి న్యాయాన్ని కాపాడేవాడు. అతన్ని ఎవరైనా మంచివాడని పొగిడితే అంత కన్నా మంచితనం ప్రదర్శించడానికి ప్రయత్నించేవాడు దివాకర్.

దివాకర్, సుజాతల పరిచయం నెల క్రిందట జరిగింది. ఒకరోజు సుజాత అన్న వెంకట్రావు తనతో ఆమెను తీసుకొచ్చి దివాకర్‌కు పరిచయం చేశాడు. అప్పుడామె అందవిహీనంగా చింపిరి బట్టలలో ఉంది. జరుగుబాటు లేకపోవడంతో సుజాతను పడుపు వృత్తిలో పెట్టాల్సివచ్చిందనీ, ఒకసారి పట్టుబడడంవల్ల నానా యిబ్బందులు ఎదుర్కొని చివరికి ఊరు విడిచి వెళ్ళడమే సబబుగా తోచి సుజాతను తాను తీసుకొచ్చాననీ వెంకట్రావన్నాడు. ఆ కథ విన్న దివాకర్

జాలిపడి వాళ్ళ నాదుకున్నాడు. దైవాన్ని నమ్ముకుంటే బాధ ఉండ దన్నాడు. సుజాతకు దేవుడంటే విశ్వాసం లేదు. ఆ విషయంలో సుజాత, దివాకర్లు తరచు వాదించుకొనేవారు. సుజాత కేదైనా చిన్న ఉద్యోగం దొరికే దాక తానే నెల కింత ఇస్తూ వస్తానని చెప్పి వెంకట్రావును వెనక్కి పంపేశాడు. విడిగా సుజాతకు ఒక గది యిప్పించి తానే పోషిస్తున్నాడు.

ప్రక్కకు వెళ్ళి ఒకచోట కూర్చొని ప్రసాదం కళ్ళ కద్దుకొని నోట్లో వేసుకున్నాడు దివాకర్. ఇంతలో మంగళ వాయిద్యాల సందడితో ఒక పెళ్ళి గుంపు గుడిలోకి వచ్చింది. పెళ్ళి కూతురువైపు చూశాడు. ఆమె వయస్సు సుమారు పదిహేనే ళ్ళుంటాయ్. పెళ్ళి కొడుకు ఇంకెంత ముచ్చటగా ఉంటాడో నని గమనించిన దివాకర్ కళ్ళెర్ర బడ్డాయి. అమాంతం లేచి నిల్చున్నాడు.

"పదిహేను ఏళ్ళ పిల్లకి, అరవై ఏళ్ళ తాతకీ వివాహమా ? నాన్సెన్స్ !" అంటూ గబగబా వెళ్ళి ఆ పెళ్ళి పెద్దని పట్టుకున్నాడు.

"ఏమండీ, మీ రసలు మనుషులేనా? లోకం తెలియని ఈ పిల్లకు, ఏ క్షణమో రాలిపోనున్న ఈ తాతకీ పెళ్ళి చేస్తున్నారా !" అని గద్దించాడు దివాకర్.

ఆ పెళ్ళిపెద్ద ఒక్క క్షణం అదిరి పడ్డాడు. కాని వెంటనే తమాయించు కొని, "ఆ సంగతి నీ కెందుకోయ్ ? మహా మొనగాడిలా ముందుకొచ్చావ్ ! అసలు మా వ్యక్తిగత విషయాలలో జోక్యం చేసుకోడానికి నీ వెవరు ?" అన్నాడు.

అక్కడున్న పెద్దవాళ్ళలో ఇంకా కాయన ముందుకు వచ్చాడు. "శుభమా అని మేము పెళ్ళి చేస్తుంటే మధ్య నీ వెవడవోయ్ ?" అని కేకపెట్టి చుట్టూ ఉన్న జనాన్ని చూశాడు, వాళ్ళు తన పరాక్రమాన్ని ఎలా అభినందిస్తున్నారో చూడాలని. కాని వాళ్ళందరూ దివాకర్ వైపే చూస్తున్నారు.

"ఈ అమ్మాయికి పెళ్ళి చేయవలసిన అవసరం ఏమొచ్చింది ? ఒక్కసారి ఆమె కళ్ళలోకి చూడండి. అన్నెం పున్నెం తెలియని ఆ పిల్ల ఎలా కాపురం చేస్తుంది ?" గదమాయించాడు దివాకర్.

"జరగబోతున్న వివాహాన్ని ఆప కూడదు నాయనా, అది పాపం !" అంటూ పూజారి అక్కడికి వచ్చి దివాకర్‌కు సర్దిచెప్పాడు.

"నా దృష్టిలో ఈ పెళ్ళి జరగడమే మహాపాపం !" విసురుగా జవాబిచ్చాడు దివాకర్.

అసలు విషయం వివరిస్తే కాని లాభంలేదని గ్రహించిన పెళ్ళిపెద్ద యిలా అన్నాడు-

"చూడు బాబూ, అదిగో ఆ మూల వణుకుతూ కూర్చున్న ముసలావిడ మా అమ్మ. తన జీవితంలో ఆఖరు దశలో ఉంది. ఇంకా కొన్ని క్షణాలలోనే కన్ను మూయవచ్చు. ఆ లోపుగానే తన మనమరాలి పెళ్ళి చూడాలని ఆమె చివరి కోరిక. అది తీర్చడం నా ధర్మం బాబూ !"

"హుఁ. ఏ నిముషమో కన్ను మూయనున్న ఆ ముసలామె కొన్ని క్షణాల ఆనందం గురించి ఆలోచించారే కానీ పది కాలాలపాటు పచ్చగా ఉండాల్సిన ఆ పిల్ల భవిష్యత్తును గూర్చి ఆలోచించారా ?" అని ప్రశ్నించాడు దివాకర్.

ఆ పెళ్ళిపెద్ద ఏదో తలుచుకొంటూ కంట తడిపెట్టాడు. "నీ వన్నమాట నిజమే బాబూ ! కాని నాలాంటి దౌర్భాగ్యుడి కిది తప్పదు."

"ఎందుకని ?"

"కట్నాలు, కానుకలు ఇచ్చుకోలేని నాబోటి అభాగ్యుల కింతకన్నా మార్గం లేదు."

"అలా అయితే నాతో రండి. ఎంత డబ్బు కావాలంటే అంత యిస్తాను. ఈ బోసినోటి పెళ్ళి కొడుకును వెళ్ళి పొమ్మనండి. ఈ పెళ్ళి ఆపేయండి." అంటూ వెళ్ళిపోయాడు దివాకర్. ఎవరికో ఇవ్వాలని ఆ రోజే చెక్ కాష్ చేసి తెచ్చిన మూడువేల రూపాయలు అతని పర్సులో ఉన్నాయి.

"అవున్లేవోయ్ ! నీకు డబ్బుంది కనుకనే ఇష్టం వచ్చినట్లు అరుస్తున్నావ్. నీ సంగతి ఎవరికి తెలియదనుకున్నావ్? బజారులో పరువు అమ్ముకునేదాన్ని చేరదీసి మేపుతున్నావ్. నీ స్వార్థబుద్ధి ఎవ్వరూ గ్రహించలేరనుకున్నావా ?" అంటూ ఒకాయన అరిచాడు. ఆ మాటలు విన్న సుజాత వెంటనే తల వంచుకొని అక్కణ్ణుంచి వెళ్ళిపోయింది. అప్పటికే 'ఈ గోల యిక చా'లన్నట్లు పెళ్ళి గుంపు విడిపోయి దైవదర్శనం చేసుకుని వెళ్ళిపోయారు. పెళ్ళి ఆగిపోయింది.

దివాకర్ తన గదిలోకి వచ్చి లైట్ ఆన్ చేశాడు. గుడిలో ఆ పెద్దమనిషి చివరగా అరచిన మాటలు అతని చెవిలో మారుమ్రోగుతున్నాయి. 'బజారులో పరువు అమ్ముకునే అమ్మాయి' ఎవరు ? సుజాత అనే కదా ఆ పెద్దమనిషి అభిప్రాయం ? ఒక అనాధ స్త్రీని చేరదీస్తే అందులో దురుద్దేశం తప్ప ఇంకేమీ ఉండదా ? కడుపుకోసం పడుపు వృత్తిచేసే ఆడ వారిపట్ల సానుభూతి చూపలేని సంఘానికి వారిని విమర్శించే అర్హత అసలు ఉందా ? ఒకసారి కాలుజారిన స్త్రీ జీవితాంతం తలవంచుకొని ఉండవలసిందేనా? ఆమెకు మాత్రం పశ్చాత్తాపం

ఉండదా ? మంచి దారికి మళ్ళి, మళ్ళీ గౌరవంగా బ్రతికే అధికారం ఆమెకు లేదా ? ఇలా తనలో తానే ప్రశ్నించుకొంటూ గది తలుపు గొళ్ళెం వేసి వచ్చి మంచంమీద కూర్చున్నాడు.

ఎవరో గది తలుపు తట్టారు. వెళ్ళి తలుపు తీశాడు. సూట్ కేసు, బెడ్డింగులతో సుజాత నిలబడి ఉంది.

"మీరా !" అంటూ సుజాతను చూసి, సూట్ కేసు, బెడ్డింగులవైపు చూపు మళ్ళించాడు, దివాకర్. "లోపలికి రండి. ఎక్కడికో అకస్మాత్తుగా ప్రయాణమౌతున్నట్లున్నారు ?"

సుజాత లోపలికి వచ్చి సూట్ కేసు, బెడ్డింగులు బల్లమీద ఉంచింది. తానొక కుర్చీలో కూర్చొని, మరో కుర్చీని చూపుతూ, "కూర్చోండి" అన్నాడు దివాకర్. ఆమె కూర్చుంది.

"మీరు నాకు చేసిన మేలు ఎప్పటికీ మర్చిపోను. నా మూలంగా మీరు మాటలు పడటం నా కిష్టంలేదు. అందుకే ఈ ఊరు వదిలి వెళ్తున్నాను," అన్నది సుజాత.

ఆమె భావాన్ని దివాకర్ గ్రహించాడు. "ఎవరో ఏమో అన్నారంటూ మన భవిష్యత్తును పాడుచేసుకుంటామా ? ఆ పెద్దమనిషి అన్న మాటలు లెక్కచేయకండి. ప్రయాణం మానేసి హాయిగా వెళ్ళి మీ గదిలో పడుకొని నిద్రపోండి" అన్నాడు.

"నన్ను గురించి ఎవరెన్ని మాటలన్నా ఫరవాలేదు. కాని దైవంలాంటి మీరు అనవసరంగా పదిమందిలో మాటలు పడడం నేను సహించలేను. అందుకే వెళ్ళిపోతున్నాను. మీ మాట కాదన్నందుకు నన్ను క్షమించండి."

"సుజాతగారూ! మళ్ళీ చెప్తున్నాను. మనం నడిచే దారి తిన్నగా ఉన్నంత వరకు ఎవరేమన్నా పట్టించుకోనక్కర లేదు. నన్ను గురించి మీరు బాధ పడకండి, ప్లీజ్ !"

"నన్ను సుజాతా అని పిలవండి చాలు. మీరు నా కింత గౌరవ మిస్తున్నారు. అందుకు నే నర్హురాలిని కానేమో ననిపిస్తుంది. దయచేసి నన్ను వెళ్ళనివ్వండి" అని సుజాత లేచి నిలబడింది.

"సరే, ఎక్కడికి వెళ్తారు ? మళ్ళీ మీ ఊళ్లో ఆ కుళ్లపరిసరాల్లో బూజు పట్టిన మోజు తీరిన ముసలి సంఘం బోసినోటి గావుకేకల వాతావరణంలో నలిగిపోతారు. అంతేగా ! మీ యిష్టం. కాని సుజాతగారూ, ఆఖరుసారిగా నా మాట—"

"నన్ను సుజాతా అనమన్నాను" అంటూ సుజాత మెల్లగా దివాకర్ని సమీపించింది. అప్రయత్నంగా అతని భుజాలపై చేతులువేసి తన తలను అతని ఛాతీపై వాల్చింది.

దివాకర్ ఇలాంటి సన్నివేశాలు

సినిమాల్లో చూశాడే కాని స్వయంగా ఎప్పుడూ అనుభవించలేదు కనుక ఒక్క-క్షణం నిశ్చేష్టుడయ్యాడు. కాని, పట్టాలపై పడిన రైలుబండి గమ్యం తెలియకపోయినా పట్టాల ననుసరించి నట్లు గాడిలో పడిన దివాకర్ ఆమెను కౌగిలించుకొని, "సుజాతా !" అంటూ పారవశ్యం పొందాడు.

'కట్ ?' అన్నట్లుగా గడియారం అలారం కొట్టింది. ఇద్దరూ ఉలిక్కి-పడి విడిపోయారు. జారిపోయిన పైట సర్దుకుంటూ సుజాత దూరంగా నిలబడింది. దివాకర్ వెళ్ళి అలారం ఆపుచేశాడు.

"సారీ దివాకర్ !" అన్నది సుజాత, అంతకంటే ఏమనాలో తెలియక. మళ్ళీ వెంటనే మాట మార్చేసింది. "అదేంటండీ, రాత్రి పదకొండు గంటలకి అలారం పెట్టుకున్నారు ?"

"రోజూ అప్పుడే పడుకుంటాను. అందాకా ఏవో పుస్తకాలు చదువు

తుంటాను" అన్నాడు దివాకర్, ఆవులిస్తూ.

"పాపం, మీరు పడుకునే టైమైంది. నే నిక వెళ్తానండి. నాకు మీరు చేసిన సహాయం ఎప్పుడూ మరిచిపోలేను. మీ మాట కాదని వెళ్ళిపోతున్నందుకు నన్ను క్షమించండి," అంటూ సుజాత పోవడానికి సిద్ధపడింది.

"సరే, అంతగా మీరు పట్టుబట్టితే ఏం చేయగలను ? ఒక్క నిముషం ఉండండి," అని పర్స్ తీశాడు. అందులోని కొన్ని వంద రూపాయిల నోట్లలోనుంచి రెండు వందలు తీసి, ఆగి, ఇంకో వంద తీశాడు.

"మీ దగ్గర రైలు చార్జీలకు, పై ఖర్చులకు ఉన్నాయో లేవో – ఇవి ఉంచండి" అంటూ ఆమెకు అందివ్వ బోయాడు.

సుజాత కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి. "వద్దండి, ప్లీజ్ ! మీ సహృదయత చూస్తూంటే ఎలా కృతజ్ఞత తెలుపు కోవాలో అర్థంకావటంలేదు," అన్నది.

దివాకర్ గది తలుపుదాకా వెళ్ళి బయటికి చూశాడు. కొండను ఢీకొంటున్న పొట్టేలులా అమావాస్య కారుచీకట్లను చీల్చుకుంటూ స్ట్రీట్ లైట్స్ మిణుకు మిణుకు మంటున్నాయి. జనసంచారం బొత్తిగా లేదు.

"చాలా లేటయింది. నా మాట విని ఈ రాత్రి యిక్కడే ఉండి ఉదయం రైలుకు వెళ్ళండి. అయిదు గంటలకు నేనే మిమ్మల్ని లేపుతాను," అంటూ గది తలుపులు వేసి వచ్చి, అలారం సెట్ చేశాడు.

"కనీసం అందుకైనా ఒప్పుకోనంత మొండిఘటాన్ని కాదులెండి. రేపే వెళ్తాను, మీ యిష్టం," అని సుజాత గదిలో ఓ మూల చాప వేసుకుంది.

"థాంక్స్, గుడ్‌నైట్," అంటూ దివాకర్ లైట్ ఆర్పేసి మంచంమీద పడుకున్నాడు. తీయతీయని ఊహా లోకాలకు దారితీస్తూ నిద్రపోయాడు.

గడియారం అలారం కొట్టడంతో దివాకర్ లేచి కూర్చున్నాడు. వెనక్కి వాలి, తడుముకుంటూ లైట్ ఆన్ చేశాడు. సుజాత పడుకున్న చాపవైపు చూసి బిత్తరపోయాడు. గబాలున లేచి నిల్చొని "సుజాతా!" అని కేకవేశాడు.

గదిలో సుజాత లేదు. గది తలుపు వైపు వెళ్ళాడు. తలుపులు దగ్గరికి వేసి ఉన్నాయ్. మసకచీకట్లో కళ్ళు పొడుచుకుని రోడ్డువైపు చూశాడు, సుజాత జాడలేదు.

గదినంతా దివాకర్ కలయజూశాడు. ఆమె లగేజి కనిపించలేదు. టేబుల్‌మీద తన గోల్డు చెయిన్ రిస్టువాచీ లేదు. తన సూట్‌కేసు తీసి ఉంది. ఖరీదైన వస్తువులన్నీ మాయమైనాయ్. కంగారుగా పర్సు తీసి చూశాడు. అతనికి ముచ్చెమటలు పోశాయి. పర్సులోని మూడువేల రూపాయిలు కూడా దౌడు తీశాయి ! టేబుల్‌మీద ఒక చీటీ కనబడింది. అందులో రెండే ముక్కలు వ్రాయబడి ఉన్నాయి – 'మిమ్మల్ని మరవలేను.'